

Hatayın ana vatana ilthakından önce orada öğretmenlik yapanlar hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Bütçe ve Maarif encümenleri mazbataları (1/579)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi Mü.

Sayı : 6/1143

21 - III - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reislğine

Hatayın anavatana ilthakından önce orada öğretmenlik yapanlar hakkında Maarif vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 14 - III - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucip sebepler lâyihası

Hatayın gerek müstakil Devlet halinde ve gerek Suriye idaresinde bulunduğu zamanlarda öğretmenlik yapanlar menşeleri itibarile, öğretmenlere ait kanunlarımızdan istifade edecek vaziyette olmadıklarından, Hatayın anavatana ilthakından sonra mağdur kalmışlardır. Bunlardan bir kısmı halen vekillikle, bir kısmı da öğretmen muavinliğile istihdam edilmektedir. Hatayın anavatandan ayrı bulunduğu zamanlarda millî vazifelerini yapan, okullarından ayrılmayan bu öğretmenlerin şimdi de öğretmen tanınmak suretile vaziyetleri kurtarılmış olacaktır. Zaten sözü geçen kanunların neşirleri tarihinde millî hudutlar içinde vazife gören aynı vaziyetteki öğretmenlerin müktesep öğretmenlik hakları mahfuz tutulmuş olduğundan Hatay öğretmenlerinin de bu hükme göre mütaleası, adalet icabı görünmektedir.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/579

Karar No. 18

2 - IV - 1941

Yüksek Reislğe

Hatayın Ana vatana ilthakından önce orada öğretmenlik yapanlar hakkında Maarif vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğine dair 21 mart 1941 tarihli ve 6/1143 numaralı Başvekâlet tezkeresi Encü-

menimize havale kıldığından Maarif vekili hazır olduğu halde okundu ve müzakere olundu.

439 numaralı Orta tedrisat kanunu, öğretmenlere verilecek tedris vazifesi derecelerini, o öğretmenin menşei olan okullara göre tasnif etmiş ve bir öğretmenin, bu tasnif fevkinde bir

derece öğretmenliğe tayinini menetmiştir.

Zikri geçen kanunun tedvini tarihinde, menşelerine göre taayyün eden derecenin fevkinde vazife almış bulunan öğretmenlerin müktesep hakları da kanunların makabline şamil olamayacağı prensibine istinaden muhafaza edilmiştir.

Hatayın gerek Suriye idaresinde bulunduğu ve gerek müstakil Devlet halinde idare olunduğu tarihlerde Hatay mekteplerinde öğretmenlik vazifesini ifa edenler, öğretmenlere ait kanunlarımızdan bu gün tahsil menşeleri ve kanunun tedvininden sonraki vaziyetleri dolayısıyla istifade edememekte ve binnetice ya öğretmen vekilliğinde veya öğretmen muavinliğinde hizmet görmek mecburiyetinde bulunmaktadır.

Teklif edilen lâyiha Türklük şerefini ve öğretmenlik haysiyetini hiç bir zaman ihlâl etmiyerek Hatay mekteplerinde her devrede millî vazifelerini ifaya çalışan ve çalışmış olan bu öğretmenlerin, menşelerine bakılmıyarak mensup oldukları tedrisat zümresine göre ilk veya orta tedrisat öğretmeni olarak tayin olunabilmeleri müsaadesini istihdaf etmektedir.

Bu mütalea ile teklif edilen kanun, lâyhada

olduğu gibi aynen kabul edildi ve havalesi mucebince Bütçe encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Da. E. Reisi	R. V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
C. Uypadın	Atif Tüzün	Edib Ergin
Kâtip		
Yozgad	Ankara	Antalya
S. Korkmaz	Ekrem Ergun	R. Kaplan
Balıkesir	Bursa	Çanakkale
S. Uzay	F. Güvendiren	H. E.
Çankırı	Çorum	Erzurum
A. Dıblan	İ. Kemal Alpars	N. Elgün
Erzurum	Gazianteb	İçel
Z. Soydemir	Dr. A. Melek	T. C. Beriker
İzmir	Kars	Konya
M. Aldemir	E. Özoğuz	Ş. Ergun
Kütahya	Malatya	Maraş
Sadri Ertem	E. Barkan	Z. Kayran
Tokad	Trabzon	Zonguldak
Galib Pekel	S. Abanozoğlu	İ. E. Bozkurt
	Zonguldak	
	Rifat Vardar	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 126

Esas No. 1/579

17 - VI - 1941

Yüksek Reisliğe

Hatayın anavatana ilhakından önce orada öğretmenlik yapanlar hakkında Maarif vekilliğince hazırlanıp Beşvekâletin 21-III-1941 tarih ve 6/1143 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Dahiliye encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Maarif vekâleti namına Orta tedrisat ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

Lâyiha, Hatayın anavatana ilhakından evvel orada öğretmenlik yapanlardan ilk ve orta tedrisat öğretmeni için aranması lâzım gelen tahsil derecesine ait kanunî vasıfları hâiz bulunmayanların bazı şartlarla ilk ve orta tahsil mek-

teplerine öğretmen tayin olunabilmeleri hakkında ahkâmı ihtiva etmektedir. Bu öğretmenler menşeleri itibarile mevzuatımızdan istifade edecek vaziyette olmadıklarından kanunî hükümlerin aynen tatbiki kendilerini mağdur bir vaziyete koymaktadır.

Anavatandan ayrı buldukları zaman millî vazifelerini yapan bu öğretmenlerden halen vazifelerini ehliyetle ve liyakatle yapabilecek olanların anavatanda çalışan öğretmenler derecesinde bir muameleye mazhar olmalarını teminen hazırlandığı anlaşılan bu lâyiha Encümenimize de esas itibarile kabule şayan görülmüştür.

Ancak bu öğretmenlerde aranmasını lâyiha-

nın şart koyduğu muvaffakiyet vasfının Hatayın ilhakından evvel geçen öğretmenlik devresine aidiyeti takdirinde bunun tesbiti hemen imkânsız bulunduğundan ilhaktan sonra öğretmen muavini, yardımcı öğretmen veya öğretmen vekili sıfatına geçmiş veya geçecek zamanda tayini cihetine gidilmesi daha uygun görülmüş ve orta tedrisat mekteplerine tayin edilecek olanların 1702 sayılı kanunun dördüncü maddesinde bahis mevzuu olan stajiyerlik devresini geçirmeleri lâzım geleceğinden, tereddüde mahal kalmamak üzere bu hükmün mahfuziyetine dair bir kaydın da ilâvesi muvafık mütealea edilmiş olmakla lâyiha'nın birinci maddesi bu hususları temin edecek surette kayıtların ilâvesiyle tanzim edilmiştir.

İkinci madde, vazı sebebini daha sarıh bir şekilde ifade etmek üzere yeniden yazılmıştır.

Bu lâyiha, Hatayda mevcut hususî bir vaziyetin tasfiyesi maksadını istihdaf eylediğinden

ahkâmının bir sene zarfında tatbik ve ikmalini teminen lâyiha'ya Encümenimizce muvakkat bir madde ilâve edilmiştir.

Bu esaslar dairesinde yeniden tanzim edilen lâyiha havalesi ve hile Maarif encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Bütçe En. Rs.	Rs. V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
Mezundur	T. Coşkan	H. Kitabcı
Kâ.		
İstanbul	Bursa	Bursa
F. Öymen	Dr. S. Konuk	F. Güleç
Bursa	Diyarbakır	Elâziğ
N. Ayas	R. Bekit	M. F. Altay
İsparta	İsparta	Kayseri
K. Turan	R. Ünlü	S. H. Ürgüplü
Kırklareli	Mardin	Ordu
B. Denker	R. Erten	H. Yalman
Yozgad		
S. İçöz		

Maarif encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maarif encümeni

Esas No. 1/579

Karar No. 11

2 - VII - 1941

Yüksek Reisliğe

Hatayın anavatana ilhakından önce orada öğretmenlik yapanlar hakkında Maarif vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 21 - III - 1941 tarih ve 6/1143 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise takdim edilen kanun lâyihası Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbatalarile birlikte encümenimize tevdi buyurulmakla Maarif vekili Hasan Âli Yücel ile İlk tedrisat umum müdürünün ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürünün huzurile tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha, Hatayın gerek müstakil Devlet halinde, gerek Suriye idaresinde bulunduğu zamanlarda en az iki müteakip ders yılı zarfında muvaffakiyetle öğretmenlik yapanlardan hiç bir zaman Türklük ve öğretmenlik haysiyet ve şerefini ihlâl eder harekette bulunmamış oldukları ve halen Türkiye Cümhuriyeti hudutları dahilinde buldukları tesbit edilenlerin menşelerine bakılmaksızın mensup ol-

dukları tedrisat zümresine göre ilk veya orta tedrisat öğretmenleri olarak tayin olunmaları teklifini ihtiva etmektedir. İlk ve orta tedrisat öğretmenleri hakkındaki kanunların neşirleri tarihinde millî hudutlar içinde vazife gören, fakat menşeleri o kanunların tayin ettikleri şartlara uygun bulunmayan öğretmenlerin müktesep hakları, bazı kayıtlarla, mahfuz tutulmuştur. Hatayın millî hudutlar içine alınmasından önce orada çok müşkül şartlar karşısında millî ve meslekî vazifelerini fedakârlıkla ifa ettikleri anlaşılan, fakat menşeleri dolayısıyla öğretmenlere ait kanunlardan istifade ettirilmelerine imkân bulunamayan öğretmenlerin de vaziyetlerini bu esasa göre düzeltmenin ve müktesep haklarını mahfuz tutmak suretile mağduriyetten korunmalarının, Hükümetin mucip sebepler lâyihasında işaret edildiği ve hile, adaletin icabı olduğu aşikârdır.

Dahiliye encümeni, bu sebeplere istinat ede-

rek, lâiyhayı Hükûmetin teklif ettiği şekilde kabul etmiştir.

Bütçe encümeni ise, lâiyhayı esas itibarile kabul etmekle beraber birinci maddeye « Hatayın anavatana ilhakından sonra öğretmen muavinini yardımcı öğretmen, öğretmen vekili sıfatile en az bir ders senesi resmî hizmette bulunmak ve bu müddet zarfında ehliyet ve muvaffakiyetleri talim sicillerile ve teftiş raporlarile sabit olmak » şartını ve « 1702 sayılı kanunun dördüncü maddesinin hükümleri mahfuzdur » kaydını ilâve etmeği faydalı bulmuş ve ikinci maddeyi de maksadı daha vazih ifade edecek şekilde değiştirmiştir.

Encümenimiz, öğretmenlerin vaziyetlerini muhafaza ve terfilerini temin edebilmek için ehliyet ve muvaffakiyetlerini talim sicillerile ve teftiş raporlarile tesbit etmelerinin esasen 1702 sayılı kanunun icabı olduğunu; stajiyerliğin orta tedrisat öğretmenliğine ilk defa başlayanların tâbi tutuldukları bir kayıt olduğunu ve bu mecburiyetin işgal zamanında Hatayda vazife görmüş olanlara tatbikının, müktesep hakkın tanınması esasına mugayir bulunduğunu nazarı dikkate alarak bu tadilâtı lâiyhanın sebep ve ruhuna müpafi görmüş ve Hükûmet teklifinin

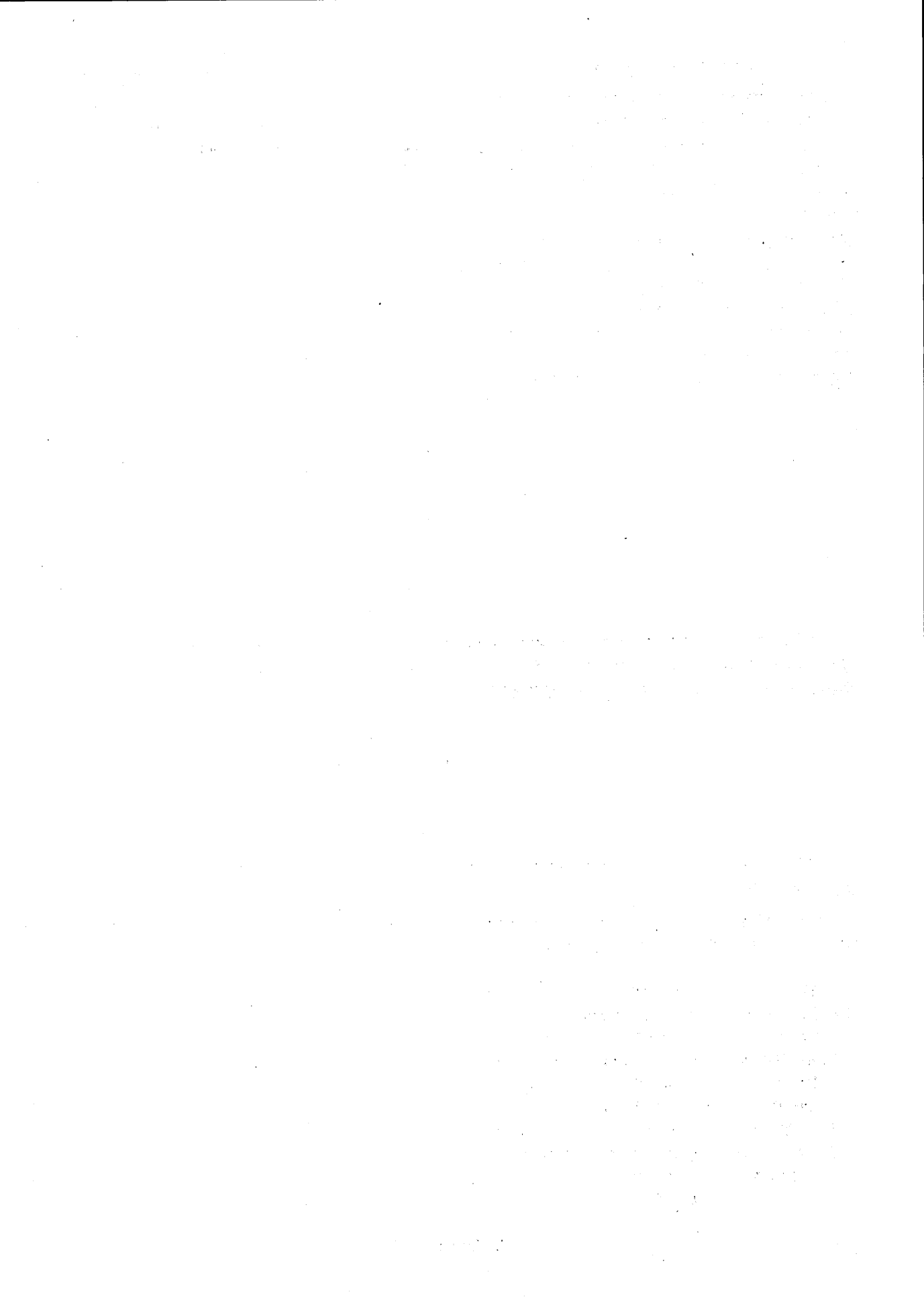
aynen muhafazasına taraftar olmuştur.

Bahse mevzu olan öğretmenlerin işlerinde ehliyetli ve muvaffakiyetli olanlarını teminden ibaret olan maksat, menşeleri, müsait olmaksızın müktesep bir hak şeklinde elân vazifelerine devam etmekte olan diğer öğretmenlerimiz hakkında dahi tatbik edilen murakabe ve teftiş usullerile temin edilebilir.

Lâiyhanın 3888 sayılı kanunun muvakkat üçüncü maddesinin ve 3656 sayılı kanunun hükümlerini bu öğretmenlere de teşmil eden ikinci maddesi ihtiva ettiği vuzuhtan dolayı Bütçe encümeninin tadili veçhile kabul edilmiştir.

Kanun lâiyhası bu tadillerle ve reylerin ittifakile kabul edilerek Umumî Heyete arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Maarif E. Reisi	M. M.	Kâtip
Manisa	İstanbul	İzmir
<i>R. Nafiz Edgüer</i>	<i>İ. Alâettin Gövsa</i>	
Ankara	Antalya	Çanakkale
<i>B. Baykan</i>	Mezun	<i>Avni Yukarıoğlu</i>
Giresun	Hakkâri	İçel
<i>T. Onay</i>	<i>İ. U. Aykurd</i>	<i>E. İnankur</i>
Ordu		Urfa
<i>S. S. Tarcan</i>		<i>Refet Ülgen</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hatayın ana vatana ilhakından önce orada öğretmenlik yapanlara dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Hatayın ana vatana ilhakı tarihinden önce bu muntakada en az iki müteakip ders yılı muvaffakiyetle öğretmenlik yapanlardan hiç bir zaman Türklük ve öğretmenlik haysiyet ve şerefini ihlâl eder harekette bulunmamış oldukları ve halen Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilinde buldukları Maarif vekilliği Müdürler encümeni kararile tasdik edilenler, menşelerine bakılmaksızın mensup oldukları tedrisat zümresine göre ilk veya orta tedrisat öğretmenleri olarak tayin olunabilirler.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince tayin edilecekler verilecek maaş 3656 ve 3888 sayılı kanunlar hükümlerine göre tesbit edilir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 4 — Bu kanunu icraya Dahiliye, Maliye ve Maarif vekilleri memurdur.

14 - III - 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydem H. Menemencioğlu	S. Arıkan	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz Muhlis Erekmek	
Mü. V.	Ti. V.	
	M. Ökmen	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Hatayın ana vatana ilhakından önce orada öğretmenlik yapanlara dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Hatayın ana vatana ilhakı tarihinden önce bu muntakada en az iki müteakip ders yılı öğretmenlik yapanlar aşağıda yazılı şartlarla, tahsil derecelerine bakılmaksızın mensup oldukları tedrisat zümresine göre ilk veya orta tedrisat öğretmenliğine tayin olunabilirler.

a) Hatayın ana vatana ilhakından sonra öğretmen muavini, yardımcı öğretmen, öğretmen vekili sıfatile en az bir ders senesi resmî hizmette bulunmak ve bu müddet zarfında ehliyet ve muvaffakiyetleri talim sicillerile ve teftiş raporlarile sabit olmak,

b) Hiç bir zaman Türklük ve öğretmenlik haysiyet ve şerefini ihlâl eder harekette bulunmamış oldukları ve halen Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilinde buldukları Maarif vekilliği müdürler Encümeni kararile tasdik edilmiş bulunmak,

Ancak 1702 sayılı kanunun 4 ncü maddesi hükmü, bunlardan orta tedrisat mekteplerine tayin edilecek olanlar hakkında mahfuzdur.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince tayin edileceklerin maaş dereceleri, 3888 sayılı kanunun muvakkat üçüncü maddesi hükmüne göre tesbit olunur. Bunların kıdem ve terfi muameleleri 3656 sayılı kanunun umumî hükümlerine tâbidir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun tatbikatı neşrinden itibaren bir yıl zarfında ikmal olunur.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen.

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen.

MAARİF ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Hatayın anavatanına ilhakından önce orada öğretmenlik yapanlara dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükûmetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bütçe encümeninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükûmetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükûmetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.